

Tax Policy Journal

Tax Policy Bureau, Fiscal Policy Office

Edition 1, Volume 47

July 2017

ภาษีเครื่องดื่มที่มีน้ำตาลกับการลดโรคอ้วน

ที่มา : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.)

ในปัจจุบันคนไทยนิยมบริโภคสิ่งที่มีรสหวาน เช่น เครื่องดื่ม ขนมหวาน และขนมคบเคี้ยว เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครื่องดื่ม เนื่องจากเครื่องดื่มเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับชีวิต และร่างกายของเราไม่สามารถขาดน้ำได้ เครื่องดื่มแต่ละชนิดนั้นมีปริมาณน้ำตาลที่แตกต่างกัน ซึ่งปริมาณน้ำตาลที่คนเราควรได้รับต่อวัน คือ 6 ช้อนชา และหากเราบริโภคน้ำตาลเกินความจำเป็นจะส่งผลเสียต่าง ๆ ต่อร่างกาย เช่น โรคอ้วน โรคกระดูกพรุน เบาหวาน ฟันผุ โรคหัวใจ แก่ก่อนวัย เป็นต้น

ข้อมูลจากผลสำรวจของกระทรวงสาธารณสุขปี 2558 พบว่า

คนไทยบริโภคน้ำตาลถึง 26 ช้อนชาต่อวัน และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากการรายงานสุขภาพของคนไทยปี 2557 พบว่า โรคอ้วนถือเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง เช่น เบาหวาน ความดันโลหิตสูง ส่งผลให้คนไทยเจ็บป่วยและเสียชีวิตก่อนวัยอันควร ซึ่งประเทศไทยมีผู้ป่วยเป็นโรคอ้วนสูงสุดเป็นอันดับ 2 ในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน รองจากมาเลเซีย

ที่มา : Best Living Taste หรือ BLT Bangkok

องค์การอนามัยโลกแนะนำว่า เพื่อลดความเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยควรบริโภคน้ำตาลไม่เกินวันละ 25 กรัมหรือ 6 ช้อนชา และให้ข้อเสนอแนะว่ามาตรการด้านภาษีและราคา เป็นหนึ่งในนโยบายที่ได้ผลในการลดปัญหาภาวะอ้วน และมีหลายประเทศที่จัดเก็บภาษีเครื่องดื่มที่มีน้ำตาล

Inside This Issue

World Taxation in Brief

ภาษีเครื่องดื่มที่มีน้ำตาลกับการลดโรคอ้วน

โดย

นางสาวนadiyah แวด็อราแม

นักศึกษาด้าน

สำนักนโยบายภาษี

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

*ผู้เขียนขอขอบคุณ

นางสาวสุมาลี สถิตชัยเจริญ

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายภาษี

สำหรับข้อเสนอแนะ

มาก่อนแล้ว อาทิ ประเทศฟินแลนด์ เม็กซิโก ฝรั่งเศส เบลเยียม นอร์เวย์ และออสเตรเลีย ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเก็บภาษีสรรพสามิต โดยจัดเก็บตามปริมาณของเครื่องดื่ม

ภาษีเครื่องดื่มที่มีความหวาน (Sugar-sweetened Beverages Tax) มักเรียกกันว่า "ภาษีความหวาน" เป็นนโยบายของรัฐที่ประสงค์จะจัดเก็บ

ภาษีจากสินค้ากลุ่มเครื่องดื่มเพิ่มเติม เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริโภคมีสุขภาพดีขึ้น โดยจะมีผลบังคับใช้ในวันที่ 16 กันยายน 2560 ตามกฎหมาย พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต ฉบับใหม่ซึ่งโดยปกติเครื่องดื่มจะมีการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตอยู่แล้ว แต่เป็นการจัดเก็บในอัตราตามมูลค่า ร้อยละ 20 ของราคาหน้าโรงงานหรือ

ราคานำเข้าสินค้าเพียงอัตราเดียว แต่พระราชบัญญัติฉบับใหม่ จะนำภาษีในอัตราตามปริมาณ ซึ่งก็คือ ปริมาณน้ำตาลเข้ามาคิดด้วย โดยมีหลักเกณฑ์ คือ เครื่องดื่มที่มีปริมาณ น้ำตาลเกินเกณฑ์ต่อ 100 มิลลิกรัม จะถูกจัดเก็บตามอัตราที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นอัตราแก้วหน้า คือ ยิ่งมีปริมาณ น้ำตาลมาก ก็ยิ่งเสียภาษีในอัตราสูง

ซึ่งขณะนี้กระทรวงการคลังอยู่ระหว่างการศึกษาและพิจารณาอัตราที่เหมาะสมสำหรับจัดเก็บภาษีสรรพสามิต เครื่องดื่มที่มีปริมาณน้ำตาลเกินเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อส่งสัญญาณให้ภาคครัวเรือน และภาคอุตสาหกรรมทราบว่า ภาครัฐให้ความสำคัญกับปัญหาสุขภาพที่อาจกลายเป็นปัญหาเรื้อรังในอนาคตได้

ตัวอย่างการจัดเก็บภาษีเครื่องดื่มที่มีน้ำตาลในต่างประเทศ

ประเทศ	ภาษีที่มีการจัดเก็บ	เครื่องดื่มที่มีการจัดเก็บภาษี	อัตรารวมภาษี	วัตถุประสงค์
เม็กซิโก	ภาษีสรรพสามิต	- เครื่องดื่มสำเร็จรูปที่มีน้ำตาลทุกชนิด รวมผลไม้ - เครื่องดื่มชนิดผงที่มีน้ำตาล น้ำเชื่อม หรือสารสกัดหรือสิ่งอื่นที่มีน้ำตาล และสามารถนำไปละลายน้ำเพื่อชงดื่ม - เครื่องดื่มเกลือแร่หรือเครื่องดื่มให้พลังงานที่มีน้ำตาล - โยเกิร์ตสำหรับดื่ม - เครื่องดื่มที่มีนมเป็นส่วนผสม แต่ไม่ถูกจัดเป็นนม	\$0.064/ลิตร (ราคาขายปลีกเพิ่มขึ้น 10%)	ลดปัญหาโรคอ้วนโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง และการสูญเสียทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการบริโภคเครื่องดื่มที่มีน้ำตาล
ฟินแลนด์	ภาษีสรรพสามิต	เครื่องดื่มสำเร็จรูปทุกชนิดที่มีจำหน่าย ยกเว้นสถานประกอบการที่มีกำลังการผลิตน้อยกว่า 50,000 ลิตร หรือ 30,000 กก.ต่อปี	เครื่องดื่มที่มีน้ำตาลน้อยกว่า 5 ก./100 ก. เก็บภาษี \$0.11/ลิตร เครื่องดื่มที่มีน้ำตาลมากกว่าหรือเท่ากับ 5 ก./100 ก. เก็บภาษี \$0.22/ลิตร	มุ่งสร้างรายได้ให้ภาครัฐเป็นหลัก แต่ใช้เหตุผลทางสุขภาพเป็นเกณฑ์
ฝรั่งเศส	ภาษีสรรพสามิต	เครื่องดื่มที่มีน้ำตาลสำเร็จรูปทุกชนิดที่เติมน้ำตาลหรือสารให้ความหวานทดแทนน้ำตาล	\$0.094/ลิตร	มุ่งสร้างรายได้ให้ภาครัฐเป็นหลัก แต่ใช้เหตุผลทางสุขภาพในการจัดเก็บ
นอร์เวย์	ภาษีสรรพสามิต	เครื่องดื่มที่มีน้ำตาลสำเร็จรูปทุกชนิดที่เติมน้ำตาลหรือสารให้ความหวานทดแทนน้ำตาล	\$0.50/ลิตร	มุ่งสร้างรายได้ให้ภาครัฐเป็นหลัก แต่ใช้เหตุผลทางสุขภาพในการจัดเก็บ
ออสเตรเลีย	ภาษีมูลค่าเพิ่ม	น้ำอัดลม ชาและกาแฟสำเร็จรูปพร้อมดื่ม น้ำผักผลไม้ที่มีส่วนผสมจากผักผลไม้ที่มีส่วนผสมจากผักผลไม้ไม่น้อยกว่า 90%	10% ของราคาขาย	มุ่งสร้างรายได้ให้ภาครัฐเป็นหลัก แต่ใช้เหตุผลทางสุขภาพในการจัดเก็บ
เบลเยียม	ภาษีสรรพสามิต	เครื่องดื่มที่เติมน้ำตาล หรือสารให้ความหวานทดแทนน้ำตาล	\$0.001/ลิตร	มุ่งสร้างรายได้ให้ภาครัฐเป็นหลัก แต่ใช้เหตุผลทางสุขภาพในการจัดเก็บ

ที่มา : รายงาน เรื่อง ‘การป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพด้านอาหารและโภชนาการ ในประเด็นการจัดเก็บภาษีเครื่องดื่มที่มีปริมาณน้ำตาลเกินเกณฑ์มาตรฐานสุขภาพ’ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) รูปโดย ศูนย์ข้อมูล&ข่าวสืบสวนเพื่อสิทธิพลเมือง (TCIJ)

ประสบการณ์จากต่างประเทศ เช่น ในสหรัฐฯ และเม็กซิโกชี้ว่า มี 2 ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การจัดเก็บภาษีนี้

บรรลุวัตถุประสงค์ คือ

1. ภาษีนี้ควรต้องครอบคลุมเครื่องดื่มทุกประเภทที่มีน้ำตาลสูง ไม่ว่าจะเป็นชาเขียว กาแฟ นม หรือน้ำผลไม้

โดยการยกเว้นภาษีเครื่องดื่ม

บางประเภทอาจทำให้ผู้บริโภค

ไปดื่มเครื่องดื่มชนิดที่ได้รับการยกเว้นภาษีแทน

2. อัตราภาษีต้องสูงเพียงพอ

ที่จะทำให้ผู้บริโภครู้สึกได้และ

ควรจัดเก็บเป็นขั้นบันได โดยเครื่องดื่ม

ที่มีน้ำตาลมาก ควรจัดเก็บภาษีใน

อัตราที่สูงกว่า

ข้อเสนอแนะ

ความนิยมบริโภคเครื่องดื่ม

ที่มีน้ำตาลเป็นสาเหตุที่ทำให้คนไทย

บริโภคน้ำตาลมากเกินไป นำมา

ซึ่งปัญหาสุขภาพจึงมีความจำเป็น

ที่ภาครัฐจะต้องหาแนวทางที่เหมาะสม

เพื่อจัดการปัญหาสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับ

การบริโภคอาหารที่ไม่ถูกหลัก

โภชนาการ ซึ่งวิธีการหนึ่งที่มี

ความเป็นไปได้ คือ การจัดเก็บ

ภาษีเครื่องดื่มที่มีน้ำตาลซึ่งภาษี

จะเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ช่วยลด

การบริโภคน้ำตาล ทั้งนี้ เพื่อให้

ประชาชนลดการบริโภคเครื่องดื่ม

รสหวานลง เพื่อลดความเสี่ยงต่อ

การเกิดโรคอ้วน ความดันโลหิตสูง

เบาหวาน โรคหัวใจ ที่สร้างภาระให้

ประเทศเสียค่าใช้จ่ายจากโรคเหล่านี้

จำนวนมาก เพราะเครื่องดื่มใน

ท้องตลาดเกือบทั้งหมดมีน้ำตาล

มากกว่า 6 กรัมต่อมิลลิลิตรที่สำคัญ

หากไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

ได้ อาการต่าง ๆ ก็มีแต่จะทรุดหนักลง

การเก็บภาษีเครื่องดื่มที่มีความหวาน

เพิ่มจะทำให้เครื่องดื่มที่มีน้ำตาลเกิน

เกณฑ์มีต้นทุนแพงขึ้น ผู้ผลิตอาจปรับ

ขึ้นราคาเครื่องดื่มที่ถูกเก็บภาษี และ

ผลักภาระให้ผู้บริโภค มีโอกาสที่

ผู้บริโภคส่วนหนึ่งจะลดการบริโภคลง

หรือไปซื้อเครื่องดื่มที่มีราคาถูกที่ตนเอง

คิดว่าไม่แพงจนเกินไป ซึ่งจะเป็น

เครื่องดื่มที่มีน้ำตาลน้อยเพราะ

เครื่องดื่มที่มีน้ำตาลน้อยถูกเก็บภาษี

น้อยกว่า หรือแม้แต่การหันไปบริโภค

เครื่องดื่มที่ไม่มีการเก็บภาษี อาทิ

ร้านกาแฟมิกซ์ แต่ก็อาจมีผู้บริโภค

จำนวนไม่น้อยที่ยินดีจ่าย แม้ว่า

เครื่องดื่มที่มีน้ำตาลจะแพงขึ้นจาก

การเก็บภาษีความหวานก็ตาม

แต่ก็ยินดีจ่ายเพื่อให้ได้บริโภคตามที่

ต้องการ รัฐบาลจึงอาจพิจารณาวิธีการ

หรือเครื่องมืออื่น ๆ ที่สามารถช่วยให้

ประชาชนลดการบริโภค เช่น

การส่งเสริมให้ประชาชนออกกำลังกาย

เป็นประจำ เพื่อให้มีสุขภาพที่แข็งแรง

ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ และจัด

โครงการให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของ

การกินหวานมากเกินไป เนื่องจาก

บางคนอาจไม่มีข้อมูล และความรู้

ที่เพียงพอต่อการบริโภคเครื่องดื่ม

ที่มีน้ำตาล ส่งผลให้บริโภคเกินขนาด

จึงควรพิจารณาใช้หลายเครื่องมือ

ประกอบกัน เพื่อเป็นการป้องกันและ

ดูแลรักษาสุขภาพของคนไทยอย่าง

ยั่งยืน

บรรณานุกรม :

1. สรรพสามิตเล็งรื้อเกณฑ์ยกเว้นภาษีสินค้าเครื่องดื่ม โดย <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/598549>

2. บริโภคน้ำตาลให้ปลอดภัย โดย <http://www.thaihealth.or.th/Content/26871> .

3. เคาะแล้ว ภาษีความหวาน เครื่องดื่ม 2.5 แส่นล้านระทม โดย <http://prachachat.net/new>.

4. การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตเครื่องดื่มที่มีความหวานเกินเกณฑ์สุขภาพและประเด็นที่สังคมยังไม่เข้าใจ โดย นายธนศพงศ์ ช่วงประยูร วารสารการเงินการคลัง ปีที่ 29 ฉบับที่ 90 มกราคม-มีนาคม 2560

Tax Policy Journal เป็นวารสารที่จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านนโยบายภาษีอากรของไทยและต่างประเทศ

จัดทำโดย สำนักนโยบายภาษี สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

สนใจรับวารสารทางอีเมล หรือมีข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ โปรดติดต่อบรรณาธิการ นางสาววันทนา ไสสอาด โทร.0 2273 9020

ต่อ 3516 หรือ E-mail : wantana@fpo.go.th